

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a**

Anul școlar 2024 – 2025

Limba și literatura sârbă maternă

Numele:

Inițiala prenumelui tatălui:

Prenumele:

Școala de proveniență:

Centrul de examen:

Localitatea:

Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

B	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

C	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

Subiectul I

30 de puncte

Daје се текст:

Лисје жути веће по дрвећу,
Лисје жуто доле веће пада;
Зеленога више ја никада
Видет нећу!

Глава клону, лице потавнило,
Боловање око ми попило,
Рука ломна, тело измoждено,
А клеча ми слабачко колeно!
Дође доба да идем у гроба.

Збогом житку, мој прелепи санче!
Збогом зоро, збогом бели данче!
Збогом свете, некадашњи рају,
- Ја сад морам другом ићи крају!
О, да те тако ја не љубљах жарко,
Још би гледо твоје сунце јарко,
- Слушо грома, слушао олују,
Чудио се твојему славују,
Твојој реци, и твојем извору
- Мог живота вир је на увиру!
О, песме моје, јадна сирочади,
Децо мила мојих лета млади!
Хтедох дугу да са неба свучем,
Дугом шарном да све вас обучем,
Да обасјам сунчаним лучама...
Дуга била, па се изгубила,
Звезде сјале, па су и пресјале,
А сунашце оно огрејало,
И оно је са неба ми пало!
Све нестане што вам дати справља' -
У траљама отац вас оставља.

Напишите одговор на сваки од следећих захтева који се односе на дати књижевни текст. Одговор упишите у простор наведен у односу од сваког захтева.

1. Допуните следеће изјаве одговарајућим одговорима:

3 поена

- а. Наслов песме је
- б. Аутор ове песме зове се
- в. Шта значи елегија? Објасни

2. Одабери једну од следећих опција које одређују којој врсти припада песма: Кад млидијах умрети:

- а. Епском спеву б. Народној песни в. Уметничкој балади г. Лирској врсти

2 поена

Слово тачног одговора је:

3. О чему пева песник у песми и какво осећање је исказано у њој:

- а. о отаџбини и осећању љубави према њој
- б. о својој драгој жени и љубави према њој
- в. о својој тузи и болу због расанка са младошћу и животом
- г. о својим ђачким данима проведеним у Сремским Карловцима

2 поена

Слово тачног одговора је:

4. Зашто је песникова туга за животом тако велика а о чему пева песник у песми и какво осећање је исказано у њој?

6 поена

5. Обележите словом x тачност сваке изјаве на основу информација датим у књижевном делу. 6 поена

Изјава	Тачно	Нетачно
а. Бранко Радичевић говори у песми о својој неминовној смрти.		
б. У песми Радичевић користи стилску фигуру звану <i>инверзија</i> .		
в. Песник жели да се што пре растане од својих песама.		
г. Радичевић у песми говори о свом незадовољству према свету.		
д. Песник се са тугом растаје од свега што га окружује, света, природе, његових песама.		
ђ. Радичевић воли своје песме као да су му деца и персонификује их у стиховима.		

6. Објасни следеће стихове: 4 поена

• Боловање око ми попило

• -Мог живота вир је на увиру!

7. У оквиру 8 - 10 редова препричај осећања и стања кроз које пролази песник док се опрашта од овога света који је свим срцем волео. 7 поена

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Дају се стихови:

С јесени, када почну **ветрови**, лишће дивље **кестена** пада стрмоглавце, с петельком наниже. Онда се чује звук: као да је **птица** ударила **кљуном** о земљу. А дивљи кестен пада без и најмањег ветра, сам од себе, као што падају звезде, вртоглаво. Онда удари о тле с **тупим** криком. Не рађа се као птица из јајета, постепено, него се одједном распрсне длакава љуштура, изнутра беличасто плава, а из ње искачу враголасти, тамни мелези, зацакљених образа, као јагодице насмејаног црнца. У некој се махуни налазе близанци; ипак би их људи могли разликовати: један има на челу белегу, као коњ. Мајка ће, дакле, увек моћи да га препозна по звезди на **челу**.

Дечак купи дивље кестенове који су се сакрили у рупе на травњаку и ставља их под образе. Уста су му пуна неке лепљиве горчине. Дечак се смешка. Требало би се попети на **грану**, изабрати један грозд и чекати. Не дати анђелу сна да те превари. Требало би бар три дана и три ноћи, без јела и пића, без **сна** и починка, гледати плод. Као када се гледа мала казаљка на сату. Бодље су се стврдле и при врху мало потамнеле. Ако их дирнеш невешто, на прсту ће ти направити рупицу, па ће да потече твоја лепа, црвена крв. Мораћеш онда да сишеш свој прљави прст којим си малопре правео грудве од блата и фушкије. А може да наступи и тровање крви.

(Рани јади – Данило Киш)

1. У датим стиховима реч ветрови јесте:

- а. заједничка именица
- б. властита именица
- в. градивна именица
- г. именица

1 поен

Слово тачног одговора је:

2. Реч тупим јесте:

- а. именица
- б. заменица
- в. придев
- г. властита именица

1 поен

Слово тачног одговора је:

3. Изврши морфолошку анализу речи:

6 поена

птица _____

сна _____

кљуном _____

4. У реченици предикат пада јесте:

- а. глаголски
- б. именски
- в. придевски

3 поена

Слово тачног одговора је:

5. Напиши облике множине следећих именица:

3 поена

• петељка –

• љуштура –

• сан –

6. Измењај по падежима именицу звезда у једнини.

7 поена

7. Подвуци сугласнике.

3 поена

С јесени, када почну ветрови, лишће дивљег кестена пада стрмоглавце, с петељком наниже.

8. Одреди врсту подвучених речи у реченици.

6 поена

А дивљи кестен пада без и најмањег ветра, сам од себе, као што падају звезде, вртоглаво.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Даје се текст:

Пигменти у мом сокаку – зашто лишће мења боју у јесен?

Милица Дамњановић

Већина предивних боја лишћа које се јављају у јесен се заправо налазе у листу целе године, али су „сакривене” великим количинама хлорофила који лишћу даје зелену боју. Како време постаје хладније, а дани краћи, хлорофил се разлаже откривајући пигменте других боја. А који се то пигменти налазе у лишћу?

Зелени – Хлорофил

Хлорофил је задужен за помагање дрвећу и другим биљкама да претворе сунчеву светлост у хранљиве материје. За већину биљака ово је преовлађујућа боја током целе године док се не разложи у јесен.

Црвена – Антоцијан

За разлику од других пигмената који се увек налазе у лишћу, антоцијанин је производ настао услед разлагања хлорофила. Антоцијанин је чест у биљкама које добијају име по свом дивном јесењем колориту – црвени јавор (*Acer palmatum „Atropurpureum”*); руж (*Rhus typhina*), црвени храст (*Quercus rubra*). Антоцијан је пигмент који у зависности од киселости може бити црвене, љубичасте или плаве боје.

Наранџаста – Каротен

Шећерни јавор (*Acer saccharum*) је можда једна од најбољих примера каротена. Каротен је заслужан за многе прелепе фотографије брда прекривених јарко бронзаним и наранџастим бојама. Такође, каротен је заслужан и за боју која се налази у шаргарепи. Каротен се такође налази у веома малим количинама у млечним производима, те је одговоран за жуту боју млечног путера и млечних масти.

Жута – Ксантофил

Ксантофил се може најбоље запазити у јесен и налази се у многим дрвенастим врстама, попут бреста, јавора, бреза и неких врста храстова. Ксантофил је такође заслужан за жуту боју летњих тикви и жуту боју кукуруза. Ксантофил такође даје зелену боју жуманцету у јајету.

Лишће ће бити поготово изражено јарких боја уколико је позно лето суво, а јесен сунчана са хладним ноћима. И док нас служи лепо време у новембру, упутите се у парк, или идеално у природу и уживајте у прелепим бојама.

(<http://ekoblog.info/zasto-lisce-menja-boju-u-jesen/>)

Када си прочитао текст запазио си шта се догађа у јесен са природом. У ТЕКСТУ АУТОР ЈЕ ЗАБЕЛЕЖИО неколико идеја:

- Зашто лишће мења боју у јесен.
- Који све пигменти боја постоје у лишћу.
- Да је промена боја лишћа специфична листопадном дрвећу.

Напиши састав о ЈЕСЕНИ, од најмање 150 речи на основу текста и твојих осећања и расположења у овом годишњем добу. 30 поена

Напомена бр. 1

Оцењивање се додељује на следећи начин:

1. за садржај стилског дела - **20 поена** (а) сензибилитет - 4 поена, б) имагинација - 4 поена, в) поетски језик - 4 поена, г) порука - 4 поена, д) лични став - 4 поена);
2. за логички ред идеја и њихову исправну формулацију - **4 поена** (логички распоред идеја - 2 поена, исправна формулација идеја - 2 поена);
3. изглед стилског дела - **6 поена** (поштовање правила савременог књижевног језика - 3 поена, употреба стандардног српског - 2 поена, читљивост текста - 1 поен).

Напомена бр. 2

Ученик ће добити бодове само ако напише стилско дело у потребном обиму.

A large rectangular area with a dashed border and horizontal lines, intended for writing. It contains 25 horizontal lines for text entry.

A large rectangular area with a dashed border, containing 30 horizontal lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the area.

A large rectangular area with a dashed border, containing 30 horizontal lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the area.